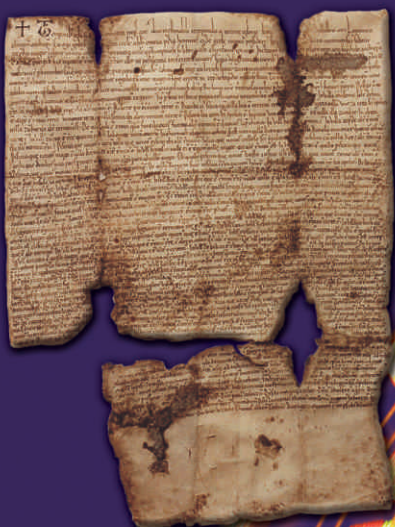

LEOPOLDOV

4/2013

DNES zábava aj poučenie

Deti vítali prázdniny aj s krokodíľmi

Keď už deťom kvôli vrtkavému a premenlivému počasiu nevyšla mestská oslava Medzinárodného dňa detí, organizátori si dali záležať, aby preložená oslava spojená s vítaním prázdnin vyšla na jednotku. A veru im tento zámer aj vyšiel.

Pre deti pripravili dva dni s dobrým počasím a dobrou zábavou. V sobotu 29. júna ich na štadión prilákal bohatý program, ktorý spestrili psovodi z ÚVTOS a ÚVV ukážkami svojej práce pri zneškodňovaní páchatela a práce pyrotechnikov. Deti mali možnosť na záver bloku vypočuť si strelbu zo skutočných zbraní v podobe sálv. Vzápätí sa v Spolkovej záhrade deťom predstavili bohatým programom umeleckí členovia Variete Karlson. Program uvádzal umelecký šéf Alexander Karlson. Cirkusovní umelci malým aj starším divákovi predstavili show Indiana Jonesa, dych sa im zatajoval pri niektorých artistických číslach či hadej a krokodíľej šou, obdiv publika získali aj orientálne tance a číslo s cvičenými holubmi. Viaceré deti si vyskúšali svoj talent aj v spolupráci s klaunami.

Svoje umenie v sobotu predviedli aj členovia nášho dobrovoľného hasičského zboru a v horúcom počasí ich zásah využili mnohé deti aj na osvieženie sa vo vode, ktorá z

hasičských striekačiek dopadala na ihrisko. Veď nadlho to bola jediná voda, ktorou sa prázdninári mohli osviežiť. Leopoldovský jazdecký klub Oklahoma pre deti zasa na štadióne pripravil možnosť povoziť sa na koňoch, čo deti rady využili, ba ochotne si počkali aj na vhodný čas, keď sa koník uvoľnil. „Túto možnosť leopoldovské deti môžu využiť aj inokedy, len sa treba vopred dohodnúť s členmi Leopoldovského jazdeckého klubu Oklahoma,“ dopĺňa kultúrny referent Ján Marko. Popritom veselú náladu na ihrisku prázdninovou hudbou dopĺňal DJ Miroslav Dvoran.

Po sobotnom horúcom a veselom popoludní na deti čakala aj sviatočná nedeľa, ktorú spolu s mestom pripravili členky leopoldovského mládežníckeho parlamentu a neformálnej skupiny Skarabeus. Na štadióne tentoraz na deti čakal celý čas vyťažený nafukovací hrad, v ktorom sa mohli pod dozorom organizátorov dosýta vyblázniť a takisto maľovanie na tvár, ktoré spolu so svojou kamarátkou zabezpečovala Monika Juránová, a o hudbu sa počas nedeľného popoludnia staral Ľuboš Kusý. Aj keď počasie už v nedeľu nebolo také vydarené, prázdninujúci školáci odchádzali spokojní.

(-ber-, foto: Ján Marko)

HODY 2013

Tohtoročné hody sa niesli v znamení tropických až rekordných horúčav, čomu zodpovedala aj aktivita Leopoldovčanov a návštevníkov, pretože rozhorúčené mesto ich dokázalo dostať z tieňa o nič sviežejších príbytkov až počas neskorších popoludní hodového víkendu.

Tohtoročné leopoldovské hody predznamenovala prvá hodová zábava v Spolkovej záhrade v piatok 2. augusta. Sobota otvorila slávnostný víkend 13. ročníkom výstavy gladiol v priestoroch základnej školy, kde vystavovateľov kráľovských kvetov privítal primátor mesta. Aj keď v tomto roku prezentovali svoje úspechy štyria vystavovatelia, návštevníci mali možnosť kochať sa vo vzácných výpestkoch, ale aj vo vkusne naaranžovaných kyticích gladiolových klasov, ktoré by spokojne obstáli svojou krásou a mohutnosťou aj na kráľovskom dvore. Výstavu si nenechali ujsť ani návštevníci

z Bratislavy, Prahy či iných slovenských a českých miest. Medzi vystavovateľov prišiel aj zakladateľ leopoldovských výstav gladiol Vincent Jurík. Vďaka jeho úsiliu sa leopoldovské hodové výstavy zapísali medzi stabilné, kvalitné a inšpiratívne prezentácie šľachtiteľov spojené nielen s obdivom ich umenia, ale aj výmenou skúseností. Pán Jurík prišiel pochváliť aj výpestky svojho syna Daniela, vďaka ktorému sa aj tohtoročnú dvojdnú výstavu podarilo zrealizovať a počas hodov predstaviť obyvateľom.

Mladších aj strednú generáciu na námestie prilákal koncert kapiel NAEX a EMI. Na počúvanie, ale aj do tanca od 16. hodiny až do polnoci hrali kvalitné a ťažko opočúvateľné svetové aj česko-slovenské vychytávky. Chvilami sa námestie stalo plochou, kde ľudia komunikovali aj tancom, a práve o to organizátorom išlo. Medzitým sa najmä deti zabávali na kolotočoch a atrakciách na

Trolaskoch či ochutnávali cukrovú vatu a iné sladké hodové špeciality. Štyridsatstupňovými teplotami prekvapila aj nedeľa a preto začiatok predstavenia venovaného 1150. výročiu príchodu Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu, s ktorým na hodovom pódiu na korze hostovalo amatérske

Divadlo exallievov Don Bosca z Piešťan, sa začalo o čosi neskôr, o 15. hodine. Do nedeľného popoludnia príjemne zapadlo aj hudobné vystúpenie dychového spolku Dubovanka a podvečerný koncert populárneho šteruského country bandu Neznámi.

(-ber-, foto: Ján Marko)

Leopoldovské hody poctili svojou návštevou Cyril a Metod

„Frankovia? Meč sa mi tisne do rúk!“, reve vladyka Svätopluk. Knieža Rastislav ho upokojuje a vraví, že už má riešenie. Kto prišiel v hodovú nedeľu popoludní do parku na námestí, dozvedel sa, aké. Predstavenie Príchod Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu tu odohralo Divadlo exallievov Don Bosca z Piešťan.

Prišli všetci. Hostia zo slovanských čias Konštantín, Metod a vladykovia z Veľkej Moravy, ich manželky aj družina. Nechýbalo napätie ani humor. A čo sa udialo pred stáročiami, povedali opäť a priamo, bez dohadov historikov. Rastislavovi a už vôbec nie Svätoplukovi nešlo len o pokresťančenie pohanských Slovanov, ale aj o zvýšenie vlastnej politickej moci a vplyvu. Divadelná hra od autora a režiséra Michala Klča zachytáva najsilnejšie momenty dejín Veľkej Moravy. *„Jedným z nich bolo rozhodnutie požiadať cisára východorímskej ríše Michala III. o učiteľov, ktorí na naše územie prinesú kresťanstvo. Hoci tu pred nimi boli misionári, až Konštantín a Metod zavřšili celé toto dielo. My sme ten odkaz vzali a trochu ho prispôbobili dnešnej dobe,“* hovorí režisér.

Okrem toho, že hra čerpá z historických dokumentov i súčasných výskumov, je obohatená aj o dejovú líniu, ktorú si vymyslel sám autor. Údajná manželka Svätopluka Svätožna aj so svojou dvoranou odchádza od svojho muža na hradisko Ducové, kde sa venuje modlitbám. V Divadle Exallievov Don Bosca účinkuje jedenásť hercov. *„Naším cieľom je nielen umelecky stvárniť výnimočné momenty histórie, ale súčasne aj evanjelizovať,“* dodáva vedúci divadla Andrej Klapica. V nasledujúcom roku plánujú napísať a navštíviť novú hru o živote Don Bosca.

Rpi, foto: Ján Marko

Zoborská listina a okolie Leopoldova

ČO PREZRÁDZAJÚ NÁZVY OBCÍ?

Istotne každý čo i len troška zvedavý človek by sa rád vrátil v dejinách naspäť, aby mohol spoznať, ako vyzeralo miesto, kde žije, v istom historickom období. Staršie dejiny obcí väčšinou odкрývajú archeológovia, historici, archivári, ale sčasti aj jazykovedci, pretože vlastné mená sú akýmsi odrazom historickej skúsenosti konkrétneho miesta. V tomto roku si pripomínajú mnohé obce v našom okolí 900 rokov prvej písomnej zmienky, medzi nimi aj Hlohovec, Madunice, Červeník či Verešvár, ktorý sa v stredoveku nachádzal asi dvesto metrov od leopoldovskej pevnosti v blízkosti železničnej zastávky. Známa-neznáma 900-ročná Zoborská listina sa tak viaže aj na dnešné územie Leopoldova, hoci ten vznikol o vyše 500 rokov neskôr najmä v pôvodnom verešvárskom katastri...

Aj naši predkovia mali potrebu pomenúvať kvôli ľahšej orientácii a identifikácii jednotlivé osady, pozemky, potoky, močiare, vrchy, polia či ich časti. Najčastejšie sa motívom názvu chotárnej časti alebo iného geografického útvaru stávalo vlastníctvo, využitie, tvar, prípadne iná charakteristika, ktorá dnes už ani nemusí byť aktuálna. Mnohé takéto názvy vznikali pred stovkami rokov zo slov a prostriedkov, ktoré v dnešnom jazyku už nemusia byť živé a takéto vlastné mená obsahujú aj cenné informácie o vývine jazyka našich predkov a o charakteristike pomenúvaného objektu v minulosti. Vlastné mená bývali v priebehu stáročí z rôznych príčin deformované a komolené a občas ich treba rekonštruovať. Na pozadí vlastných mien sa tak odкрýva skrytý text s informáciami o dejinách miesta, regiónu,

vývine jazyka v ňom, o slovnej zásobe našich predkov, ale aj o motívoch a okolnostiach vzniku vlastných mien.

V našom rozprávaní sa pokúsime čítať Zoborskú listinu na miestach, kde sa hovorí o našom okolí, a pokúsime sa na pozadí historických skutočností a dejín jazyka rekonštruovať skrytý text, ktorý o našom okolí v sebe ukrýva.

Takmer pred tisícročím popri Váhu pri starom Verešvári (a Leopoldove) rástli husté i redšie lesy, cez ktoré si kľesnil svoje močaristé koryto potok Čanov (1254 *ad paludem Choncu*) a rozprestierali sa tu aj zradné močaristé korytá. Starobylé listiny z 13. storočia zachovali názvy dvoch z nich: boli to močaristý prítok Váhu Bohuna a močiar Vážina (1254 *palus Boguna, ad aliam paludem Wasna*). Ich názvy prezrádzajú čosi z našej zabudnutej histórie: potok Čanov preteká cez územie, ktoré patrilo Čanovi. Toto staré osobné meno sa v stredoveku vyskytuje občas aj v listinách zo slovenského územia. Močiar Bohuna zasa vznikol z osobného mena Bohúň (pred 12. storočím v podobe Bogun/a) s koreňom boh- a názov močiara Vážina zasa podľa rieky Váh – akiste to bolo jeho rameno, ktoré počas ďalších storočí postupne vysychalo.

V tieni vojen

Stredoveké osady podľa vtedajších zvyklostí tvorilo len zopár drevených príbytkov so slamennou strechou, v ktorých žili aj viacgeneračné rodiny. Rozprávali sa jazykom, ktorému by sme s troškou trepezlivosti celkom dobre rozumeli aj dnes, no písať nevedeli. Keďže kontinuita staroslovienskeho písomníctva bola násilne prerušená po zakázaní staroslovienskej liturgie, písmo a latinčina, v stredoveku jediný úradný jazyk, boli výsadou len vzdelaných mníchov, šľachty a kráľovských úradníkov. O starých slovenských obciach máme preto najstaršie písomné správy až z 11. storočia. A práve pred 900 bola skoncipovaná Zoborská listina z roku 1113, v ktorej sa spomína aj bezprostredné okolie Leopoldova. Popri zakladacej listine kláštora v Hronskom Svätom Beňadiku z ro-

ku 1075 patrí táto listina medzi najdôležitejšie historické pramene o stredovekom Slovensku.

Jej vzniku predchádzali boje a plienenie Považia a Ponitria na začiatku 12. storočia. Zoborské opátstvo s centrom v Nitre, na okraji ktorého bol aj starý Červeník, vtedy ničil a osady vypaľoval moravský vojvoda Oto so svojimi vojskami. Ctihodný opát zoborského opáta Godefrid sa po tejto pohrome obrátil na uhorského kráľa Kolomana a žiadal ho, aby priamo v teréne preveril a obnovili hranice majetku zoborského kláštora, ktorý stredoveké povesti spájajú aj s miestom Svätoplukovho skonu.

Osady, na ktoré dejiny zabudli

Kráľ žiadosti vyhovel a úradníci opáta Godefrida i kráľa Kolomana tak pešo prechádzali hranicou opátstva rozprestierajúceho sa na západnom a strednom Slovensku a do listiny vyznačovali hraničné body starobylého benediktínskeho opátstva. Zoborská listina je tak vlastne opisom a potvrdením jeho hraníc. Pisári v nej preto uvádzali len názvy tých osád, riek, vrchov a iných orientačných bodov, ktoré boli dôležité pri vyčleňovaní hraníc. Názvy osád zaznamenaných v listine ukazujú, že osídlenie nášho okolia bolo v období 11. – 12. storočia hustejšie, ako ho poznáme dnes, a niektoré osady postupne zanikli. Osady, ktoré netvorili hranicu opátstva, sa v listine nespomínajú. Určite by sme medzi osadami našli mnohé také, ktoré sa v mladších listinách spomínajú len raz či dva razy a potom bez stopy zmizli, ale aj také osady, ktoré sa ani nestihli do listín dostať a zostávajú tak pre nás podnes neobjavené a neznáme. Na ich zabudnutú existenciu často upozorňujú len nálezy zvyškov keramiky na poliach. Možno takou osadou sú aj Kostofany, ktoré ešte pred vznikom dnešných Veľkých Kostolian existovali pravdepodobne niekde medzi Leopoldovom, Trakovicami a dnešným Červeníkom. Mnohé z týchto starobylých osád siahajú ešte do veľkomoravského či dokonca predveľkomoravského obdobia. Ukazujú to napríklad názvy osád podľa za-

mestnania ich pôvodných obyvateľov, napr. neďaleké Voderady pri Piešťanoch či Dvorníky pri Hlohovci.

V stredovekej osade či dedine mal dôležité postavenie *ded* alebo *dedo*, teda ten, kto bol starší, múdry, skúsený a kto mal v osade prirodzenú autoritu. Túto logiku odzrkadľuje aj slovo dedina. Naši predkovia ňou nazývali osadu alebo obec, pretože jej obyvatelia sa riadili tým, čo pokladal staršina, teda ded či dedo, za správne. Aj preto niektoré názvy obcí doložených v Zoborskej listine vznikali zo slovansko-slovenských osobných mien význačných osobností, členov určitého rodu v obci, zakladateľov osady či staršinov. Najčastejšie to boli zakladatelia rodu, a teda obce. Napríklad názov Trebatice vznikol zo starého osobného mena *Trěbenta*; Bohunice zo zloženého mena so základom *Boh-*, ktoré sa v domácom prostredí používalo v podobe Bohún, Krakovany a Trakovice zasa z osobného mena *Krak*. So všetkými týmito osobnými menami sa stretávame ešte aj v mladších listinách z 13. či 14. storočia.

Hranicou bol dub a prameň

Do tejto skupiny sa zaraďuje aj najstarší názov Červeníka, ktorý sa v 12. storočí nazýval Bin alebo Ben. Dozvedáme sa o ňom práve zo Zoborskej listiny. Hranica opátstva smerom od Hlohovca totiž viedla aj popri obci Bin, teda popri dnešnom Červeníku, a preto sa jej názov nachádza aj v Zoborskej listine. Na starom bieložltom pergamente úradníci inkoustom poznamenali: „*in villa Bin est quedam quercus, queN est terminus terreN, in eadem villa est quidam fons et fagus aletr terminus est*“, čo značí, že hranicu pozemku opátstva pri starom Červeníku tvoril akýsi dub a na tej istej ceste smerom na Piešťany zasa akýsi prameň, pri ktorom rástol buk.

Nemôžeme sa čudovať, že názvy osád v Zoborskej listine sú zapísané v inej podobe, ako ich poznáme dnes. Už mních Chrabr, bol to pravdepodobne Naum, jeden zo žiakov Konštantína a Metoda, v spise O písme-
nách v 11. storočí naznačil, že niektoré slo-

Osviežujúce pramene v okolí Hlohovca sa zachovali podnes

vanské hlásky sa v latinčine nedajú ľahko zaznamenať. Boli to napr. hlásky *š*, *ž*, *č* a ďalšie. V jednotlivých obdobiach ich preto písari zapisovali rôznym spôsobom a spôsoby ich zápisu sa menili. Navyše, slovanské mená neraz zaznačovali písari, ktorí zapisovali latinské, nemecké a talianske texty, no sami často nepoznali jazyk starých Slovákov. Preto boli názvy slovenských riek, osád, vrchov v listinách komolené alebo sa prispôbovali latinčine.

V názvoch zapísaných v tejto listine sa zachovali aj pamiatky na starú slovenčinu. Napríklad Hlohovec sa v nej uvádza v latinizovanej podobe ako *Golguz*, pretože až v 12. storočí sa praslovanská spoluhláska *g* v slovenčine zmenila na *h* a spoluhláska *g* na istý čas dokonca v slovenčine prestala jestvovať. Niektoré stredoveké názvy obsahujú aj zvlášť, ešte praslovanské hlásky: *en*, ktoré nahradilo *ä*, a *on*, ktorá splynula so samohláskou *u*. Takto sa teda názvy obcí z nášho regiónu spomínajú v Zoborskej listine: Hlohovec (*Golguz*, *Golgoc*; podľa hlohového porastu), ktorý už vo včasnom stredoveku plnil funkciu významného slovanského hradiska, ďalej Červeník (*Bin*),

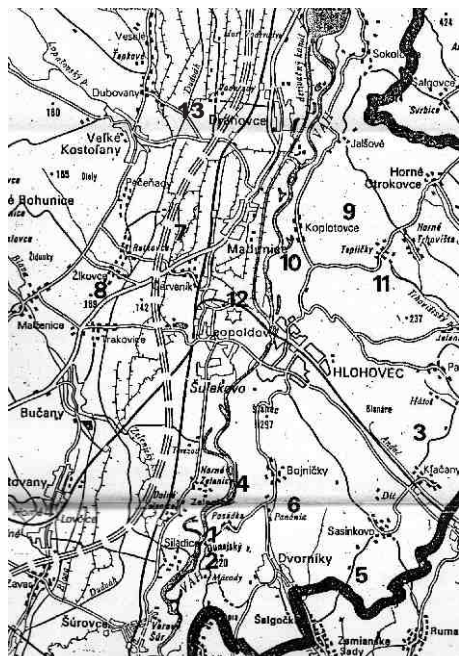
Koplotove (*Locuplot*), Bojničky (*Boencza*),
Voderady pri Drahovciach (*Vvederat*),

pravdepodobne podľa nápadne ryšavej brady. Tento chrabrý veľmož sa zaslúžil o obranu Bratislavského hradu v útoku pánov z Kysaku a podarilo sa mu dobyť Plavecký hrad. Neskôr pôsobil ako bratislavský podžupan. Od uhorského kráľa Ondreja II. dostal hrad Holíč, neskôr aj hrad Branč s príslušiacimi obcami. Verešvár tak bol len jedným z jeho majetkov a určite ho získal za zásluhy. Matúš Čák napokon zabil Abrahámovi Rufusovi dvoch bratov a samotnému Rufusovi vypálil jeho hrádok Verešvár a aj ďalšie majetky, ako dosvedčujú najnovšie archívne výskumy. O požiari, ktorý predstavuje záver existencie nevelkého šľachtického sídla pri Leopoldove, sa píše priamo v listine z 29. septembra 1317, ktorou kráľ Karol Róbert po zvážení verných služieb vracia Abrahámovi Červenému (Rufovi) po ničivom požiari Verešvára hrad Branč: „...que idem in combustione sui castri Weruswar vocati et ceterarum possessionum suarum desolacione“.

Stredoveký hrádok pri Leopoldove

Nemožno si však predstavovať to, že starý a neskôr vypálený Verešvár pri Leopoldove bol skutočným kamenným hradom, aké poznáme napr. na Považí. Pravdepodobne bol na rozdiel od okolitých osád alebo dedín len o čosi honosnejším dreveným hrádkom stredovekého šľachtica. Podobných hrádkov bolo v skorom stredoveku na západnom Slovensku viacero. O týchto slávnych epizódach však nemáme veľa informácií, pretože obec sa vtedy nachádzala v katastri súčasného Leopoldova a spomienkou na ňu sú len črepy a keramika na poli pri novom cintoríne. Pred tromi rokmi pri zemných prácach pri pevnosti na Gucmanovej ulici sa našli zvyšky stredovekej pece, v ktorej sa páčila keramika. Pec asi stála na okraji starého Verešvára a podľa zvyškov keramiky hlohovský archeológ Jozef Urmínský usúdil, že stredovekí obyvatelia Verešovho či Rufovho hrádku používali honosnejšiu, skôr meštiansku keramiku – asi takú, akú používali v tom období aj obyvatelia stredovekej Trnavy. Tu však história rozprávanie o

Čísla označujú približnú lokalizáciu zaniknutých stredovekých obcí: Chocoy, Inok, Wyusar, Chened, Bereg, (Čokaj, Inok, Újvá-sár, Čanád, Bereg.

starom Rufusovom hrádku v podstate umlčala a obec sa odvtedy vyvíjala ako typická poľnohospodárska obec, ktorá napokon neprežila komplikované súžitie s leopoldovskou pevnosťou a opäť po ničivom požiari v poslednej štvrtine 17. storočia jej obyvatelia začali budovať novú obec v súčasnej lokalite. Len pre úplnosť ešte spomeňme, že polyhistor Matej Bel vo svojom slávnom opise uhorských stolíc a obcí z 18. storočia píše, že obyvatelia Verešvára sú známi ako pestovatelia kvalitnej červenkastej pšenice.

V 900 rokov starej listine opisovaná hranica opátstva pokračovala od osady Bin severným, resp. mierne severovýchodným smerom k Maduniciam. Rozprávanie o našom bezprostrednom okolí na pozadí názvov osád zo Zoborskej listiny však dokončíme nabadúce.

Pripravil J. Hladký.

Letec a občiansky aktivista Karol Jančár by oslávil 98 rokov

Rehabilitovali ich dvoch

V týchto dňoch si pripomíname 45. výročie pohnutého augusta 1968. Jednou z jeho osobností v našom meste bol aj letec a správca letiska, neskôr predseda miestneho výboru Národného frontu, disident aj aktivista, čestný občan mesta Leopoldova Karol Jančár. Od jeho smrti 1. septembra uplynulo rovných desať rokov.

Narodil sa 23.11.1915 v Slovenskom Mederi (dnešnom Palárikove) v chudobnej rodine, ktorej živiteľkou bola slobodná matka pracujúca na grófskom veľkostatku. V rodisku vychodil 5 tried ľudovej školy a gymnázium v Nových Zámkoch a Bratislave. V roku 1931 musel opustiť denné štúdium, pretože mamin zárobok nestačil na to, aby mohol školu riadne absolvovať. V štúdiu teda pokračoval podľa individuálneho plánu a skúšky skladal pred komisiou. Už vtedy sa formoval jeho vzťah k letectvu – ako študent aktívne pracoval v leteckom modelárskom krúžku Masarykovej leteckej lige v Nových Zámkoch. V roku 1934 sa na výzvu prezidenta T. G. Masaryka prihlásil do Vojenskej leteckej školy leteckého dorastu v Prostějove. O kariére v letectve mohli v tomto období obyčajní ľudia len snívať. Napokon bol jedným z troch Slovákov, ktorým sa spomedzi neuveriteľných 12 tisíc uchádzačov podarilo uspieť vo výberovom konaní a nastúpiť k letectvu. Prípravku absolvoval v Aeroklube M. R. Štefánika vo Vajnorochoch. Tu sa zoznámil s teóriou a naučil sa viesť najjednoduchšie typy lietadiel, napr. Aviu A-134, Letov Š-218, Š-10, A-14. Nalietal na nich 28 hodín a 25 minút. V roku 1935 nakoniec nastúpil do leteckej školy v Prostějove a po jej absolvovaní sa stal pilotom-letcom. Zo 64 absolventov jeho ročníka zahynulo v 2. svetovej vojne v službách RAF 31 pilotov...

Pilot s najvyššou odbornosťou

Po záverečných skúškach v r. 1936 nastúpil

do služby k 3. leteckému pluku M. R. Štefánika do Piešťan a začal plniť úlohy ako príslušník 9. letky. Popri sústavnom zdokonaľovaní sa absolvoval kurzy pilotnej spôsobilosti, zbrojársky kurz, kurz vedenia letišťnej evidencie, vyšší zdravotnícky kurz, kurz inštruktora lietania či fotografovania. Po absolvovaní dlhých tréningov v rôznych podmienkach získal skúsenosti v orientácii, topografii, strelbe, bombardovaní, ale aj v akrobácii a riešení bojových situácií a v nich aj dosiahol najvyššiu odbornosť, ktorá v tomto období sa nazývala *denný a nočný poľný pilot-letec*. Len pre zaujímavosť: v rokoch 1934-38 bolo v československej armáde údajne viac generálov slovenského pôvodu ako letcov s odbornosťou nočný pilot...

Zaučal aj Kukorelliho

Počas vojenskej kariéry uskutočnil vedno 1322 štartov a pristátí na 40 až 50 typoch lietadiel. Najvyšší dosiahnutý let uskutočnil 23.4.1937 na lietadle Š 328 vo výške úctyhodných 5714 metrov, najdlhší let pri snímkaní okolia Trnavy 26.4.1937 na lietadle Š 325 s dĺžkou letu 3 hodiny a 1 minúta. Vo

vojenskej službe získal najvyššiu hodnot čatára. V roku 1939 nastúpil službu na ministerstve dopravy a verejných prác na odbore civilného letectva ako štartér civilného letectva na bratislavskom letisku Vajnory. So vznikom Slovenského štátu došlo k veľkým zmenám. Letectvo bolo dovtedy doménou Čechov, a tí museli Slovensko opustiť. Nastal nedostatok pilotov a leteckých odborníkov a bolo potrebné rýchlo vybudovať civilné letectvo. V tomto období bol preto vytvorený pri ministerstve dopravy a verejných prác odbor civilného letectva, ktorého členom sa stal aj Karol Jančár ako pilot najvyššej odbornosti, inšpektor a skúšobný komisár pre motorové turistické lietadlá, komisár pre vyšetrovanie nehôd a havárií, vedúci učiteľ lietania pre civilné letectvo a Slovenský letecký zbor, zároveň bol poverený aj zalietaním všetkých nových typov lietadiel určených pre Slovensko so zacvičením budúceho užívateľa – pilota. Ako učiteľ lietania učil lietať dokonca aj budúceho náčelníka štábu partizánskeho zväzku Čapa-jev Ludovíta Kukorelliho.

Napriek ťažkým časom sa mu darilo. Na jednej z ciest do svojho rodiska sa na leopoldovskej železničnej stanici zoznámil s Mestečankou Helenou Osvaldovou, ktorá mladému letcovi padla do oko a 16.7.1939 sa v Leopoldove aj zosobášili. Zaujímavosťou je, že povolenie na svadbu musel ženíchovi dať veliteľ leteckého pluku. Vo vojnových časoch Karola Jančára 1.6.1943 vyslali na letisko Tatry pri Poprade ako nového správcu letiska a leteckej dopravy s poverením dobudovať letisko: zabezpečiť výkup pozemkov, vybudovať hangáry, komunikácie, odbavovaciu a prevádzkovú budovu a technický park. Popri budovaní letiska sa mu rozrastala i rodinka - do konca roka 1945 splodili s manželkou Helenou tri deti a spolu sa zapájali i do politického a spoločenského života vo Veľkej pri Poprade. Karol aktívne pracoval v miestnej telovýchovnej jednote, spolupracoval s hasičmi a divadelníkmi, stal sa predsedom demokratickej strany.

Záchrana Zola Gutmanna

Projekciu budov na letisko Tatry zabezpečovala firma Hitsh z Popradu prostredníctvom inžinierov Briela, Presera a ich asistenta Zola Gutmanna. Boli to občania židovského pôvodu, ktorí bývali v Nemcami obsadenom Poprade. Na základe udania Nemci zastrelili inžinierov aj s manželkami v lesíku pri Spišskej Teplici. Z. Gutmann mal omnoho viac šťastia. Zamestnanci letiska K. Jančár a Anton Sedlák mu povedali, čo sa stalo a čo má urobiť, aby sa zachránil. Dali mu bicykel a osobné doklady A. Sedláka. Gutmannovi aj s manželkou sa podarilo oklamať Nemcov a smerom na Svit a Štrbu sa na povstaleckom území stratili. Spokojné dni sa však skončili 30.6.1949, keď ho bez udania dôvodu odvolali z funkcie správcu letiska. Pozbavili ho leteckých odbornosť, vzali mu preukaz letca, zakázali mu lietať dokonca aj ako pasažierovi.

Nastali čudné časy...

Po prepustení zo štátnych služieb Karol Jančár nastúpil do zamestnania v Doprastave Bratislava. V jeho závode v Novom Meste nad Váhom pracoval až do októbra 1950, keď ho zatkli príslušníci štátnej bezpečnosti za údajnú sabotáž spáchanú na letisku Tatry. O zatknutí bezpečnosť nikoho neinformovala, takže ani manželka vyše mesiaca nevedela, kde je. V čase zatknutia ju chodili vyšetrovať príslušníci štátnej bezpečnosti aj v noci. Strýzená manželka ich dokonca vyhánala so sekerou v ruke. K. Jančára držali vo vyšetrovacej väzbe sedem týždňov, z toho päť v samotke. Napokon ho bez súdu prepustili a nariadili mu o väzbe mlčať. Po týchto udalostiach mal problém zamestnať sa. Pracoval v Mangánorudných baniach vo Švábovciach a v Poprade, na Trati družby pri výstavbe Ťahanovského tunela a v OSP Poprad. Stres a strach sa podpisal najmä na zdraví jeho manželky, ktorá v roku 1952 porodila mŕtve dieťa.

Verejne pracoval napriek perzekúci

V rokoch 1956-1961 absolvoval večerné štúdium Na vyššej priemyselnej škole stavebnej pozemné a priemyselné stavby s ma-

turitou a ďalšie pracovné miesto si našiel v Kovosmalte Trnava. Tak sa napokon s rodinou presťahovali do Leopoldova k manželkiným rodičom. Venoval sa svojmu zamestnaniu a v novom bydlisku sa postupne zapojil do organizovania športového života - organizoval brigády na budovaní športového areálu, vyprojektoval budovu MTK na ihrisku a odmenu venoval na nákup dresov pre žiakov ZDŠ. V rokoch 1968-69, keď projektoval tribúnu, pripravil aj štúdiu celého športového areálu vrátane návrhu vinárne pod mostom na Trolaskoch. Tá sa však napokon nerealizovala, ale keď ešte v 90. rokoch vedenie mesta chcelo tento projekt oprášiť. Organizoval športové plesy, pomáhal pri nácvikoch divadelných predstavení, vo voľnom čase maľoval obrazy.

Protestoval aj pred Bifakom

Prišiel rok 1968, rok nádejí i sklamaní. V očakávaní zmien sa Karol Jančár začal iniciatívnejšie zapájať do spoločenského i politického života v meste, ba požiadal aj o politickú i pracovnú rehabilitáciu. V politicky horúcom auguste 1968 v Leopoldove zorganizoval podpisovú akciu s názvom Rezolúcia pre súdruha A. Dubčeka, prvého tajomníka ÚV KSČ, a súdruha armád. generála L. Svobodu, prezidenta republiky a člena ÚV KSČ: „*My, občania obce Leopoldov, bez rozdielu straníckej príslušnosti, národnosti a náboženského presvedčenia ubez-*

pečujeme Vás, že na progresívnej ceste máte úplnú našu podporu a pevne veríme, že prebiehajúce rozhovory rozptýlia nerozumenie a nepodstatné obavy piatich sesterských strán spriateľených socialistických štátov. Sme s Vami, veríme Vám! Leopoldov, 3.8.1968, obyvatelia obce Leopoldov.“ Rezolúciu, ktorú rodina opatruje podnes ako vzácny dokument oných čias, podpísalo 878 obyvateľov. Sám Karol Jančár sa nebál vyjadrovať svoj občiansky postoj ani pred obávanými predstaviteľmi štátu a 20.8.1968 napísal osobný list Vasilovi Bifakovi ako reakciu na jeho televízne vystúpenie. Vyčítal mu, že vo svojom prejave vážil výsledky obrodného procesu na váhach s nepravdivým ciferníkom a slabý kontakt s radovými členmi strany. Odpoveď naň nedostal. V tom istom roku Karola Jančára zvolili za predsedu miestneho výboru Národného frontu. Výbor pod jeho vedením sa aktívne zapojil do plnenia úloh Akčného volebného programu a osláv 300. výročia Leopoldova. Oslavy sa začínali 23.8.1969 a sprevádzali ich výstava obrazov E. Pavloviča, výstava ovocia, výstava prác odsúdených, súčasťou boli aj oslavy SNP, vystúpenia hudobných skupín či kultúrne vystúpenia žiakov vtedajšej ZDŠ, ale aj akcia Za čistú úhladnú obec-mesto. Program bol pripravovaný tak, aby oslavy 300. výročia mohli byť ukončené zlatým

klincom programu - vrátením štatútu mesta a vyhlásením Leopoldova za mesto.

Držiteľ leteckého preukazu 0001

Zdalo sa, že v tomto období Karol Jančár opäť našiel zmysel života. Netrvalo to však dlho a prišli sedemdesiate roky a s nimi normalizácia. Znovu musel odísť z verejného života a „pamiatkou“ na tieto roky sú len odpovede na rôzne žiadosti podané rodinnými príslušníkmi v zmysle: Žiadosti nie je možné vyhovieť vzhľadom na angažovanosť Vášho otca v roku 1968. Skryté či zjavné perzekuovanie pokračovalo až do roku 1989. Vtedy už 74-ročný pán Jančár znovu ožil optimizmom, energiou a aktivitou. Začal veriť, že mu vrátia, čo mu neprávom vzali - letecký život, uniformy, pilotný preukaz a všetky náležitosti k tomu patriace. Znovu požiadal o rehabilitáciu leteckú, ale aj politickú. Kontaktoval sa s predstaviteľmi Demokratickej strany a tiež Verejnosti proti násiliu. Postupne zistil, že nebude všetko tak, ako si predstavoval - na Slovensku všetko trvá veky. K rehabilitácii musel neustále predkladať nové a nové doklady. Ved len aby mu uznali všetky odbornosti v letectve, musel predložiť 18 overených dokumentov a miestoprísažné svedectvá, ktoré mu potvrdzovali jeho identitu. Šťastím bolo to, že všetky doklady si odkladal, pretože všetky záznamy o jeho profesionálnom pôsobení v letectve z archívov údajne zmizli. Nakoniec až Česi prelomili tento začarovaný kruh a schválením zákona ČSFR č. 87/1991 Zb. boli dvaja Slováci - on a Viliam Bodo - v plnom rozsahu rehabilitovaní. Na Slovensku bol oficiálne rehabilitovaný až v roku 1993 a znovu dostal aj letecký preukaz, a to s číslom 0001.

Epilóg: Letecká kariéra K. Jančára trvala 14 rokov, 10 mesiacov a 29 dní. Celkom uskutočnil 8824 štartov a pristátí, vyškolil 96 žiakov a odlietal vedno 1779 hodín. Prežil jedno núdzové pristátie a jednu leteckú haváriu. Pôsobil prakticky na všetkých letiskách na Slovensku. Od pozbavenia funkcie správcu letiska a odobratia odborností letca boli on a jeho rodina prenasledovaní 41 ro-

kov. Väzenie, práca v bani, neskôr v stavebníctve, nemožnosť detí slobodne vybrať si školy a zamestnanie... aj to boli dôsledky vykonštruovaných obvinení, ktorých presné znenie sa ani sám Karol Jančár nikdy nedozvedel, keďže sa nedozvedel, čo obsahoval tajný spis č.51358-II/I-1948, ktorý mal obsahovať tieto údaje, a teda ani to, kto a prečo mu chcel zničiť život. Najväčšou oporou mu pritom bola manželka, s ktorou vychovali šesť detí. Tvrdý život sa odzrkadlil aj na jej zdravotnom stave - zomrela v roku 1982 ako 59-ročná. Roky útrap nezanechali na K. Jančárovi stopy. Istotne to bolo povahou muža, letca. Nikdy nezanevrel na život, letectvo ani na spoločenský a politický život. Spolupracoval s viacerými novinármi a historikmi, ktorí písali o histórii letectva, chodil na zrazy bývalých leteckých pracovníkov. Na jednom z nich sa mu dostalo nezvyčajnej pocty - na letisku v Kuchyni ho prijal americký veliteľ letky a umožnil mu sadnúť si do vojenského stroja F 16. Za jeho neochvejné občianske postoje a angažovanie sa v pri rozvoji mesta mu primátor mesta a mestské zastupiteľstvo udelili v roku 2004 najvyššie vyznamenanie - Čestné občianstvo mesta in memoriam.

Pripravili mj, jh, oj.

Sta viator - 3. najkrajšia monografia o mestách

Keď mesto pred štyrmi rokmi prezentovalo novú publikáciu o dejinách mesta a pevnosti s názvom Sta viator – Kapitoly z dejín Leopoldova, jej autori ani len netušili, že útlá knižka v budúcnosti osloví aj profesionálov natolko, že získa zaujímavé ocenenie. Publikáciu totiž ešte v apríli vyhlásili v Štátnej vedeckej knižnici v Banskej Bystrici za tretiu najkrajšiu monografiu o mestách v rámci šiesteho ročníka súťažnej prehliadky s názvom Najkrajšia kniha a propagačný materiál o Slovensku za rok 2012, pričom komisia posudzovala publikácie za roky 2010 až 2012. Leopoldovská knižka sa tak ocitla medzi ocenenými publikáciami miest ako Banská Štiavnica, Nitra či Trnava.

„Ocenenie si, samozrejme, vážime, pretože hodnotené publikácie posudzovali odborníci, a ich rozhodnutím sme boli príjemne zaskočení,“ hovorí jeden z autorov Juraj Hladký, ktorý zároveň objasňuje aj zákulisie jej vzniku: „Pôvodne sme sa v zastupiteľstve rozprávali len o vydaní rozšíreného alebo retrospektívneho príležitostného čísla časopisu Leopoldov, ktoré by bolo zamerané na 340. výročie dokončenia pevnosti. Vtedy sme aktívne spolupracovali s uznávaným znalcom pevnostných systémov Ivom Vondrovským z českého Varnsdorfu, ktorého v iných súvislostiach zaujímala vojenská hodnota leopoldovskej pevnosti. Využil som to a požiadal som ho o spoluprácu na príprave zamýšľaného čísla, pretože vojenskostrategická úroveň pevnosti nebola nikdy objektívne spracovaná a prezentovaná. Ivo Vondrovský ochotne zabezpečil preklad starých popisov k mapám a spisov, ktoré mesto už dávnejšie získalo z viedenského vojenského archívu, vyvolanie fotografií máp a zrekonštruoval jednotlivé fázy vývoja pevnosti, ktoré prezentoval aj vo forme prednášky v mestskej knižnici. Medzitým som zo zásuviek povytahoval doteraz nespracované alebo nepublikované materiály o Leopoldove, ktoré som priebežne zbieral asi dvadsať rokov. Zrazu sa ukázalo, že materiálu je toľko, že zastupiteľstvo a primátora požiadam o prehodnotenie plánu vydať príležitostný časopis na vydanie útlej knižky, a tá by dokonca mohla odštartovať edíciu podobných zborníkov, ktoré by sa prostredníctvom štúdií venovali relatívne samostatným témam o dejinách mesta a pevnosti. Naším pôvodným plánom teda nebolo vydať knižnú publikáciu, ale príležitostné číslo časopisu. A tomu v podstate zodpovedal aj čas na prípravu.“ Tak sa napokon aj stalo a obsahová a technická príprava prvého zväzku zamýšľanej edície s trocha symbolickým názvom Sta viator (v preklade z latinčiny Postoj, pútnik) trvala približne pol roka. Publikácia navyše nebola distribuovaná ani do kníhkupectiev, pretože bola určená skôr pre Leopoldovčanov a potreby mesta

Publikácie posudzovali členovia Klubu fotopublicistov Slovenského syndikátu novinárov, bibliografi, vedeckí a odborní pracovníci Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici. Okrem obsahovej stránky si všímali grafickú a typografickú úroveň publikácie – technickú prácu s obrázkami, nákresmi a podobne. Obálku navrhla Mária Moravčíková tak, aby prepojila staršie dejiny pevnosti s jej mladšou históriou. Umožnilo jej to použitie zobrazenia pevnosti s nerealizovaným návrhom predsunutých bastiónov z roku 1774. Na jeho pozadí je zasa motív odsúdenca za mrežami z najstaršej brožúrky o pevnosti od Júliusa Flachého, ktorý študoval výtvarné umenie v Budapešti i Viedni a vo väznici sa v druhej polovici 40. rokov istý čas zdržal. Z Leopoldova sa od neho zachovalo zopár idealizovaných malieb. Mária Moravčíková navrhla a zrealizovala už viacero návrhov obálok pre odborné aj vedecké monografie, ktoré uzreli svetlo sveta aj vo vydavateľstve Slovenskej akadémie vied.

Pri technickej príprave vnútra publikácie a tlači zasa zúročili svoje tlačiarenské skúsenosti Vojtech Moravčík a Ľubica Kaiserová.

Celý tím na odovzdávaní čestného ocenenia v Banskej Bystrici, na ktorom bol hosťom aj poľský veľvyslanec na Slovensku, zastupoval jeden z autorov Juraj Hladký. Spýtali sme sa ho, kedy budú môcť čitatelia načrieť do ďalších dejinných epizód mesta a pevnosti: „Na konci prvého zväzku sme predstavili výber tém, ktorým by sa mal venovať druhý zväzok edície. Ide o témy, ktoré sú relatívne samostatné a máme k nim dostatok ucelených informácií, prípadne vieme, kde ich môžeme vyhľadať. Kolega Ivo Vondrovský navyše prišiel s nápadom predstaviť historické veduty pevnosti. Komárňanská pevnosť sa už dávnejšie hrdí takouto kolekciou. S prípravou druhého zväzku sme už začali, no práce idú pomaly najmä kvôli iným dlhodobejším rozpracovaným projektom. Veríme však, že čitateľom sprostredkujeme tie informácie, ktoré sa nám postupne darí zhromažďovať a spracúvať. Určite by pomohlo, keby sa našli nadšenci histórie, ktorí by boli ochotní venovať sa korektnému výskumu a jeho prezentácii ostatným. Ved napríklad v trnavskom archíve sa nachádzajú písomnosti starého Mestečka, z ktorých sa nám podarilo výberovo spracovať len časť. Je to práca na dlhé mesiace, vyžaduje si znalosť jazykov a zručnosť v čítaní starých nemeckých a maďarských rukopisov, trpezlivosť a seriózny prístup. Verím však, že raz sa niekomu podarí systematicky spracovať aj tieto fondy, ktoré hovoria aj o vzťahoch mesta a pevnosti a podľa ktorých môžeme rekonštruovať život v starom Mestečku,“ hovorí jeden z autorov. Po vyhodnotení ocenené publikácie z celého Slovenska organizátori vystavovali v Štátnej vedeckej knižnici a počas roka kolekcia ocenených kníh putuje po výstavách vo vybraných slovenských knižniciach, galériách a múzeách.

Karol Vrbský

Z hodových futbalových trávnikov

Ako už býva zvykom, nový súťažný ročník Oblastných majstrovstiev sa začal v hodový víkend. Tento ročník sa teda „A“ mužstvo predstaví v súťaži s názvom Mirupo šport DMD OM.

Všetci fanúšikovia futbalu z nášho mestečka sa určite tešili na prvé kolo, ktoré Leopoldov na hody odohral proti Brestovanom. Posledný zápas, ktorý náš tím hral proti tomuto súperovi, hovoril jasne o tom, kto je favorit. Leopoldov totiž na jar vyhral v Brestovanoch 1:7. Avšak každý zápas je iný a tie hodové bývajú pre domáce mužstvá obzvlášť ťažké, či už tlakom, ktorý na nich vyvíja vedenie a „fanklub“, prípadne tlakmi z iných hodových potešení. Všetci, teda ak nerátame fanúšikov hostí, chceli určite vidieť, ako Leopoldov rozdrví svojho súpera, no hra domáceho tímu to na začiatku prvého polčasu nenažnačovala. Hráčov trápila rozohrávka a v 23. minúte sa dokázal presadiť obranca Patrik Vančo. Leopoldovský odchovanec, ktorý je v Brestovanoch na hostovaní, takto pokazil radosť fanúšikov a vyslúžil si uštipačné poznámky od publika. Po pár minútach brankár domácich Štefan Malý opäť vyťahoval loptu zo siete a s Leopoldovom to vyzeralo zle-nedobre. Z tribún sa na futbalistov valili výčitky a z lavičky zasa pokriky

trénera. Našťastie, hra sa vyrovnala a do polčasu sa podarilo po odpískanej penalte Lukášovi Tvrďému vsietiť gól. Stav 1:2 bol už pre priaznivcov očividne stráviteľnejší a s jednogólovým mankom namiesto dvojgólového im, dúfajme, hodové osvieženie chutilo o čosi viac.

Prvú polovicu druhého polčasu domáci zaradili vyšší prevodový stupeň, no nedokázali dopraviť loptu do súperovej brány, za čo mohla i nepresná koncovka, ktorá už tradične trápí leopoldovský tím. V 67. minúte sa opäť presadili hostia z priameho kopu, ktorý skončil v bráne domáceho celku. Do konca stretnutia sa už Leopoldovčania inak ako slovné presadiť nedokázali, a tak mal hodový zápas trpkú príchuť prehry. Juraj Pobjecký, nováčik v tíme mužov, ktorý tu však už v dorasteneckom veku naberal skúsenosti, povedal o zápase: „Je jasné, že sa na hody musí vyhrať, ale nám sa to nepodarilo. Atmosféra bola divná. Stále sa hľadalo niečo, prečo sme prehrali a stále sa to analyzovalo. My sme sa však chceli hlavne pripraviť na ďalší zápas proti kvalitnému Jalšovému a zabudnúť na tú prehru“. Juraj nastúpil v zápase netradične ako obranca, no vedenie klubu ocenilo jeho bojovnosť a za niektoré zátkroky si vyslúžil pozitívne ohodnotenie. Tím trénuje nový tréner Ivan Krajčovič. „Nový

tréner je v pohode, ale ťažko ho charakterizovať po 5 zápasoch pod jeho vedením. Avšak jeho charakteristickou vlastnosťou je, že chce vyhrávať po dobrej hre mužstva. Je priamočiary, nechodí okolo horúcej kaše, ale povie priamo, čo chce a čo od nás vyžaduje hlavne počas zápasu,“ povedal Juraj. Leopoldov v ďalšom domácom zápase vyhral nad kvalitným Jalšovým po veľmi sympatickom výkone 3:1. Diváci mali na začiatku na hlavného rozhodcu ťažké srdce, pretože neodpísal jasný faul v pokutovom území na domáceho Krileka. Všetci sa dožadovali „jedenástky“. Napokon sa jej dočkali. Prvý gól domácich zariadil opäť penaltový ostrostrelec Leopoldova Lukáš Tvrďý. Okrem penalty mohli diváci vidieť aj krásne akcie a opäť nepremenené tutovky, prípadne nastrelené brvno, žrd, nastreleného brankára... Treba však povedať, že hostia mali v bráne oporu. Brankár vedel kam sa má postaviť a viackrát ukázal, že robí všetko pre to, aby Leopoldov nedokázal „utiecť“ na rozdiel dvoch gólov. V druhom dejstve sa hra začala vyrovnávať, možno už zverenci domáceho trénera cítili väčšie množstvo faulov a nabehaných kilometrov. No po jednej z mnohých príležitostí sa po trafení konštrukcie brány lopta odrazila k Petrovi Blanárikovi a ten ju už pohodlne „upratal do sita“. Diváci si s chutou zakričali „gól“ a bolo na nich vidieť, že ich baví pozeráť sa na tento futbal. Kuriózný gól dali hostia z Jalšového. Nepodarený center ešte spred pokutového územia prekvapil domáceho brankára a asi aj všetkých, čo sa v tom momente pozerali na ihrisko. Vysoká lopta padala a padala, až nakoniec dopadla a našla malú štrbinu medzi brvnom a brankárovou rukavicou. Gól vliadol do kopačiek Leopoldovčanov nervozitu. Našťastie, o 15 minút sa dokázal presadiť opäť Blanárik. Peter mal v zápase šťastie. Vedel sa dobre postaviť a zachytávať odrazené lopty. I druhý gól vznikol tak, že po nastrelení brvna a následne tyčky sa k nemu dostala lopta a on ju už poľahky dopravil medzi žrde. Príjemným prekvapením bolo i

publikum, ktoré „ožilo“, a peknú hru domácich ocenili potleskom, ako skonštatoval i záložník Juraj Pobjecký. „Myslím si, že dnešný zápas nás naštartoval, lebo sme po dobrej hre vyhrali nad kvalitným súperom a v kabíne vládne perfektná atmosféra, ktorá sa určite preniesie do ďalšieho zápasu. Všímal som si i leopoldovské publikum, ktoré tliekalo a myslím si, že aj to nám dosť pomohlo. Netlieskali iba pekným futbalovým akciami, ktoré mohli skončiť gólom, ale tliekali aj obranným zákrokom našich chlapcov. Dúfam, že sa takéto fandanie stane zvykom.“ Juraj ešte minulú sezónu nastupoval za dorast a rozdiel medzi ligami zhodnotil nasledovne: „Rozdiel medzi dorasteneckou V. ligou a OM je určite v kvalite. Tu hrajú starší a skúsenejší hráči a ja sa mám od nich ešte čo učiť, ale dúfam, že to časom príde. Doposiaľ som o žiadnych cieľoch v kabíne nepočul, ale jedno viem s určitosťou, že chceme vyhrať čo najviac zápasov. Bude to síce náročné, ale dúfam, že to dobre dopadne. Kolektív hráčov je výborný, sme tam väčšinou mladí hráči. Aj na tréningoch je dobrá atmosféra, len tá účasť na nich nie je taká, ako by sme si všetci chceli. Dúfam, že sa to zlepší.“

Tím posilnili viacerí chalani z dorastu, dorast má ale problémy s nižším počtom hráčov, preto sa v tomto ročníku vedenie rozhodlo zlúčiť sa so Siladicami. Chalani preto hrávajú v nižšej lige, a to v Oblastných majstrovstvách. Všetky domáce zápasy sa ale po dohode budú hrať na ihrisku Leopoldova. Tréner Richard Slovák zhodnotil letnú prípravu nasledovne: „Prípravu sme začali 15. júla, prvýkrát v spojení so Siladicami. Chlapci, ktorí prišli, ale aj tí, čo tu už boli, sú veľmi mladí, ale nechýba im chuť do tréningu a futbal ich baví. Prehrali sme všetky prípravné zápasy, ale chalanom vysvetľujem, že sa učia a až keď budú vedieť hrať futbal, potom to víťazstvo príde a bude ich tešiť. Všetkých musím pochváliť za prípravu a už teraz sa tešíme na prvý majstrák vo Veselom.“

Pripravil Filip Zlámalá.

BANKU PREPADLI VOJACI

Po necelom roku leopoldovskú pobočku VÚB prepadli maskovaní lupiči so zbraňou znova. V pondelok 1. júla okolo obeda tak asi desať policajtov a kriminalistov uzavrelo priestor pri potravinách a banke v centre mesta, aby mohli vykonať jedinečné a neopakovateľné úkony spojené so zbieraním stôp po páchateloch.

Trnavskí operatívci iba pár dní po lúpeži stotožnili prvého z páchatelov z lúpeže, a to 29-ročného Petra zo Serede a neskôr aj 23-ročného Miroslava z Kostolian nad Hornádom. Obidvaja muži, zamaskovaní a so zbraňami v rukách, vtrhli v pondelok 1. júla krátko pred obedom do peňažného ústavu v Leopoldove. Za pár minút si z pokladní odniesli niekoľko tisíc eur v rôznych menách, nasadli do auta značky Audi a z miesta činu ušli. Auto, ktoré použili pri lúpeži, neskôr neďaleko Šúroviec pri Váhu zapálili. V súvislosti s prípadom vykonala polícia dve domové prehliadky a prehľadala niekoľko áut. „Vyšetrovatel napokon 24. júla obvinil obidvoch mužov, vojakov, z lúpeže, za čo im hrozí väzenie až na 12 rokov. Obvinení sú zadržaní v cele policajného zaistenia a vyšetrovatel spracoval návrh na ich väzobné stíhanie,“ informovala nás hovorkyňa Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Trnave Mária Linkešová.

Predchádzajúca lúpež sa odohrala 8. októb-

ra minulého roka a pod hrozbou použitia zbrane si vtedy páchatel z banky odniesol desaťtisíc eur. Prípad krátko po skutku prevzal policajný vyšetrovatel z Topolčian, polícia vtedy obvinila 32-ročného muža z Trnavy, no či sa podarilo dokázať jeho vinu, sa nám nepodarilo zistiť.

(jh)

NOVOPOLD ZATIAĽ BEZ CHODNÍKA

Prví obyvatelia Novopoldu, teda sídliska na novej Ulici E. Pauloviča a Ulici J. Simonidesa, ešte stále musia na to, aby sa pešo dostali domov z Hlohovskej cesty, používať štátnu cestu. Mesto má projekt už dávno pripravený, v rozpočte je na jeho realizáciu vyčlenených 11 tisíc eur, no s výstavbou mesto ešte nezačalo. Dôvodom je skutočnosť, že doteraz sa nepodarilo získať pozemky v lokalite zo správy Slovenského pozemkového fondu. Podľa vypracovaného projektu má v lokalite popri štátnej ceste vzniknúť 82-metrový chodník so šírkou 1,30 až 1,50 metra, ktorý sa bude napájať na jestvujúci chodník zakončený na Hlohovskej ceste. Od štátnej cesty ho bude oddeľovať obrubník a pás zelene.

Problémom je to, že mesto v lokalite nevlastní pozemky. Pozemky, ktoré sa nachádzajú popri štátnej ceste, sú vo vlastníctve Slovenského pozemkového fondu a pozemky situované ďalej od štátnej cesty sú sčasti nevysporiadané a rozdrobené medzi mnohých súkromných vlastníkov, čo by mestu sťažovalo situáciu pri ich vykupovaní. Aj preto mesto zvolilo najjednoduchšiu a najefektívnejšiu cestu a oslovilo správu Slovenského pozemkového fondu so žiadosťou o bezodplatné prevedenie pozemku, ktorý by slúžil na výstavbu chodníka vedúceho od mesta k novému sídlisku. Od februára do apríla ležala žiadosť mesta o stanovisko k projektovej dokumentácii na trnavskej pobočke pozemkového fondu, odkiaľ žiadosť podstúpili do bratislavskej centrály

fondy na odbor prevodu a nájmu. Napriek urgenciám zo strany vedenia mesta nemá samospráva doteraz k dispozícii relevantnú odpoveď predstaviteľov fondu, ktorá by umožňovala začať ďalšie konania a vypísať súťaž na dodávateľa prác, teda reálne začať s výstavbou.

(jh)

DO FARNOSTI PRIŠIEL NOVÝ SPRÁVCA

Po dvoch rokoch nastala na začiatku júla zmena vo spravovaní leopoldovskej farnosti – po Jozefovi Sudorovi, ktorý tu pôsobil od roku 2011, nastúpil do Leopoldova nový kňaz. Zmena súvisí s rozhodnutím Mons. Jána Oroscha, apoštolského administrátora sede vacante, dnešného arcibiskupa Trnavskej arcidiecézy, podľa ktorého 1. júla z leopoldovskej farnosti zo služby farára odišiel Ing. Mgr. Jozef Sudor a jej duchovnú správu správu farnosti arcibiskup zveril PaedDr. Mgr. Patrikovi Bacigálovi.

Vdp. Patrik Bacigál sa narodil v roku 1971 a kňazskú vysviacku prijal v roku 1997. Z kaplánskych pôsobísk v Šamoríne a

Radošovciach pri Senici odišiel do Smoleníc, kde pôsobil trinásť rokov ako administrátor farnosti a farár, pričom tri roky vykonával funkciu školského dekana a štyri roky pôsobil ako dekan. Nový pán farár sa na začiatku svojho pôsobenia v Leopoldove poďakoval svojim predchodcom pôsobiacim vo farnosti.

(ra)

JOZEF KUDLA CELEBROVAL SV. OMŠU

AJ V LEOPOLDOVE

Novokňaza Jozefa Kudlu pozná veľa Leopoldovčanov a počas štúdia teológie naňho často mysleli vo svojich modlitbách.

Jednu zo svojich prvých svätých omší slúžil Jozef Kudla aj v Leopoldove, kde istý čas aj žil.

Jozef Kudla sa narodil 27. júna 1984 v Trnave. Detstvo prežil v Červeníku a Hlohovci, kde aj navštevoval Cirkevnú základnú školu sv. Jozefa. Po ukončení povinnej školskej dochádzky študoval na Strednej dopravnej škole v Trnave. V roku 2003 vstú-

pil do Misijnej spoločnosti sv. Vincenta de Paul a po dvoch rokoch prípravy začal študovať v kňazskom seminári. V tomto období mu zomreli obidvaja rodičia a o to častejšie začal navštevovať aj svojich blízkych v Leopoldove a sestru v Šulekove. Počas štúdia pobudol rok na praxi v Španielsku, kde navštevoval aj jazykovú školu. Neskôr zasa absolvoval ročnú prax v českej Dobruške. V roku 2012 bol vysvätený za diakona a 22. júna v Kostole sv. Vincenta de Paul v Bratislave-Ružinove prijal kňazské svätenie z rúk biskupa Jozefa Halka. Primičnú svätú omšu za účasti mnohých kňazov a veriacich zo širokého okolia slúžil o deň neskôr, 23. júna v Šulekove. V leopoldovskom Kostole sv. Ignáca slúžil svätú omšu 20. júla a na začiatku septembra Jozef Kudla nastúpil do vincentínskej komunity v Dobruške v Českej republike.

(jh)

ZA PÁTRM VOJTECHOM

Páter Vojtech či väzenský kaplánko. Takto sme ho zvykli oslovať, aj keď aktívnu duchovnú službu v meste nevykonával, pretože páter Vojtech vykonával duchovnú službu vo väznici od 1. augusta 2006. Po štyroch rokoch jeho pôsobenia v leopoldovskej väznici s platnosťou od 25. 1. 2010 ordinár Ozbroyených síl a Ozbroyených zborov SR Mons. František Rábek zriadil personálnu Farnosť Obrátenia sv. Pavla v ÚVTOS a ÚVV v Leopoldove, kde tento kňaz z rehole dominikánov pôsobil vo funkcii správcu. Od roku 2008 ThLic. Vojtech Peter Rakovský OP vykonával službu ako väzenský dekan bratislavského väzenského dekanátu až do 31. júla tohto roku, keď pre zhoršujúci sa zdravotný stav odišiel do dôchodku. Práve kvôli ochoreniu katolícku duchovnú službu v ústave od 1. júna minulého roka vykonáva zástupca vikára Mgr. Andrej Streicher. Na konci augusta sme sa dozvedeli smutnú správu, že usmievavý páter Vojtech, ktorý žil v byte

na tzv. žandárskych bytovkách, ťažkej chorebo 21. augusta 2013 krátko pred poľudným podľahol.

Páter Vojtech sa narodil 23. júna 1951 v Palárikove. Po maturite na SPŠ strojníckej študoval na Strojníckej fakulte Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave. Po troch semestroch prestúpil do Liberca, kde vyštudoval ďalších sedem semestrov a po absolvovaní základnej vojenskej služby v roku 1978 začal pracovať v Plzni v Dodávateľsko-inžinierskom závode Škoda Plzeň. Popri zamestnaní študoval teológiu na Provinčnom štúdiu Českej dominikánskej provincie Rehole bratov kazateľov v bývalom Československu. Za rímskokatolíckeho kňaza bol vysvätený 4. novembra 1983. Po zmene spoločenských pomerov pracoval ako kaplán vo farnosti Bratislava-Rača a následne od 28. augusta 1990 pôsobil ako rehoľník a kňaz v dominikánskom konvente v Bratislave na Kalvárii, kde bol aj priorom. V roku 1995 bol páter Vojtech asigňovaný do Konventu sv. Dominika a Sixta v Ríme, kde študoval spirituálnu teológiu na pápežskej univerzite Angelicum a dosiahol licenciát teológie. Po návrate na Slovensko v roku 1998 pôsobil v dominikánskom konvente v Košiciach.

V roku 2006 bol uvoľnený pre duchovnú službu v Ordinariáte ozbrojených síl a ozbrojených zboroch SR a ustanovený za väzenského kaplána v ÚVTOS a ÚVV v Leopoldove a bola mu pridelená vojenská hodnosť kapitána. V roku 2008 ordinár OS a OZ SR menoval kpt. ThLic. Vojtecha Petra Rakovského OP za väzenského dekana. Dôstojný pán Rakovský bol aktívnym kňazom zvlášť v pastoračii pre odsúdených, no venoval sa aj prekladateľskej a edičnej činnosti. Na sklomku života býval v dominikánskom Dome sv. Kríža v Dunajskej Lužnej. Pohrebná svätá omša a rozlúčka s ním sa uskutočnila 26. augusta 2013 popoludní v Kostole Povýšenia sv. Kríža v Dunajskej Lužnej. Telo pátra Vojtecha odpočíva na cintoríne v Šali.

S použitím internetovej stránky Ordinariátu OS a OZ SR (ra).

OBCHÁDZKA MOSTA JE UŽ OTVORENÁ

Pre veľké horúčavy v júli a na začiatku augusta a pre problémy s prípravou špeciálnych šalovacích dielcov práce na novej komunikácii, ktorá ma zabezpečiť obchádzka-

nie mosta na Trolaskoch, sa oproti pôvodnému termínu práce omeškali. Vytvorením novej cesty a osadením troch betónových stĺpikov na začiatok aj koniec mosta sa most definitívne uzavrel aj pre vodičov, ktorí nerešpektovali zákaz prechádzania cezeň.

Nová betónová cesta je spádovaná smerom k tenisovým kurtom a tvorí ju okrem vrstiev kamenného a štrkopieskového podlažia 20-centimetrová vrstva cestárskeho betónu. Odvodňovanie terénu zabezpečuje drenážna rúra obalená geotextíliou, zasypaná štrkom a troma ďalšími rúrami odpadové vody odvádzajú k mostu. Drenáž bude zabezpečovať aj prípadné odvodnenie tenisových kurtov v prípade väčších zrážok. Keďže cesta vznikla na mladších navážkach a susedí so zrázom pri klenbách mosta, stabilitu z tejto strany je vyriešená mohutným šikmým múrom, ktorým je pri základoch široký 2 metre a na vrchu 70 cm. Múr je ukončený červeno-bielym 1,5 m vysokým ochranným zábradlím a zo strany kurtov zasa klasickým cestárskym zvodidlom. Osvetlenie cesty zabezpečujú nové stĺpy verejného osvetlenia zo strany tenisových kurtov.

Aj keď projekt predpokladal, že mesto za cestu zaplatí 76 tisíc eur, v súťaži ako dodá-

vateľ prác vyhrala firma Staveko s cenou necelých 46 tisíc eur, čo pravdepodobne súvisí aj s recesiou v stavebníctve. Obchádzka mosta s upravenou prednosťou v jazde bola pre automobilovú dopravu otvorená na konci augusta.

(ber)

POŽIAR OBMEDZIL PREVÁDZKU NA TRATI

Požiar trávnatého porastu obmedzil 6. augusta prevádzku na trati medzi úsekmi trate 141 Leopoldov zastávka a Hlohovec. Krátko po 15. hodine bolo výpravicovi v hlohovskej stanici ohlásené príslušníkmi Policajného zboru SR hasenie požiaru trávnatého porastu v kilometri 24 v blízkosti hlavnej tratovej koľaje, teda vo vrbine v blízkosti mŕtveho ramena a železničného mosta. Z tohto dôvodu bola prerušená prevádzka na trati v čase od 15.05 do 16.45 hod. V spomínanom úseku boli v tomto čase odrieknuté osobné vlaky Os 5112 a Os 5113 a prepravu cestujúcich zabezpečovala náhradná autobusová doprava.

Podobných požiarov bolo v rekordne suchom júli v okolí Leopoldova viacero, v nedeľu 7. júla hasiči v okolí Leopoldova zasa-

hovali dokonca viac ráz. V ten deň horeli dve polia, pričom jeden požiar vznikol neďaleko železničnej zastávky pri zberni kovov. Aj preto je potrebné neustále apelovať na občanov, aby boli ostražití a vyhli sa správaniu, ktoré by mohlo spôsobiť vznik požiarov.

(maju)

OZNAMY

Mesto Leopoldov v spolupráci so spoločnosťou Marius Pedersen, a. s., rozšírilo separovaný zber odpadu o kovy. Zberné nádoby sú červenej farby a sú rozmiestnené na uliciach: Gucmanova, Hollého, Holubyho, Štúrova a 1. mája. Do nádob možno vkladať tieto komodity: kovový šrot, klinec, drôty, profily ocele, farebné kovy, plechovky bez zvyšku odpadu. Nezberia sa do nich: kovový odpad znečistený škodlivinami, ako sú napríklad farby, laky, oleje.

Trnavská vodárenská spoločnosť oznamuje občanom, že ukončila činnosť montérskoho obvodu v Hlohovci na Bernolákovej ulici č. 2. Všetky požiadavky občanov vybavuje trnavské pracovisko na Ulici F. Kráľa 1. Telefónny kontakt: 033/59 66 211. Poruchová služba – dispečing Piešťany: 033/59 66 182.

(r)

Knižnica za rok zaregistrovala až 28 649 výpožičiek

Čitatelia si na zmenu zvykajú

Od nového roka mesto upravilo v mestskej knižnici otváracie hodiny, pričom sa usilovalo prispôbiť ich tak, aby vyhovovali všetkým skupinám čitateľom. To si teda vyžiadalo utvoriť nejednotný systém otváracích hodín počas jednotlivých dní v týždni. Čitateľom, ktorí už dávnejšie nenavštívili mestskú knižnicu, teda pripomíname, že v pondelok knižnica býva otvorená od 8,30 do 16,30 (s prestávkou medzi 12,00 – 13,00 h), v stredu od 8,30 do 16,00 (s prestávkou medzi 12,00 – 13,00 h) a vo štvrtok od 11,00 do 16,30 h. V utorok a v piatok je mestská knižnica zatvorená. Vedenie mesta pri schvaľovaní tejto úpravy sa spoliehalo na to, že čitateľská verejnosť prijme obmedzenie času poskytovaných knižničných služieb s porozumením a čitatelia si na zmenu zvyknú. Ako sme sa dozvedeli od pracovníčky knižnice Michaely Haringovej, čitatelia si postupne na zmenu zvykajú, aj keď najťažšie sa im privyká práve na nejednotnosť otváracích hodín.

Poslanci zastupiteľstva sa zároveň oboznámili s výročnou správou knižnice za minulý rok, z ktorej vyplýva, že pracovníčky knižnice sa aj v minulom roku úspešne uchádzali o získanie finančných prostriedkov na skvalitňovanie služieb knižnice aj z externých zdrojov. V minulom roku vypracovali projekt Nenahraditeľný sprievodca životom a v rámci neho Ministerstvo kultúry SR pridelo knižnici osemsto eur na nákup tlačených neperiodických publikácií. Keďže ročný členský poplatok dospelého čitateľa je jedno euro a detského čitateľa 50 centov, knižnica by z týchto prostriedkov nemala možnosť rozširovať či inovovať svoj fond. Vďaka získanému grantu a podpore mesta vo výške 1736 eur sa podarilo pracovníckam knižnice minulý rok rozšíriť jej ponuku o 283 nových kníh, takže knižnica momentálne disponuje 11 347 zväzkami kníh. Na nákup ôsmich druhov časopisov, ktoré knižnica pravidelne odoberá pre svojich čitateľov, mesto prispelo čiastkou 240 eur.

O tom, že knižnicu čitatelia radi navštevujú, úplne presvedčivo hovorí údaj o jej výpožičkách: len v minulom roku 416 čitateľov zaregistrovalo u pracovníčok knižnice vedno 28 649 výpožičiek! Pridať môžeme aj ďalší štatistický údaj: knižnica mala v minulom roku 5486 návštevníkov a jej pracovníčky poskytli počas roka čitateľom 781 bibliografických informácií. Medzi čitateľmi sa však našli aj zabudlivci, ktorým počas roka knižnica adresovala 56 upomienok.

Knižnice nie sú len sprostredkovateľkami knižničných jednotiek – väčšinou sa usilujú živo vstupovať aj do výchovy mladej čitateľskej generácie. Osobitne teraz, keď všeobecne klesajú čitateľské návyky, je dôležité deťom ukázať, že literatúra obsahuje v písomkovej podobe to, čo ponúka televízia alebo iné médiá. Knihy však pre svojho čitateľa ponúkajú benefit, ktorým je to, že pri čítaní textu sa aktivizuje a rozvíja fantázia čitateľa, dotváranie textu, ale v čitateľovi sa zvyšuje aj dramatickosť či napätie, pretože príbeh nedostane jednoliato spracovaný a občas aj preexponovaný napr. prostredníctvom filmu, ale sám si ho rozpletá a v istom zmysle aj dotvára. Nehovoriac už o odbornej literatúre v knižniciach, kde má používateľ omnoho väčšiu istotu v korektnosti informácií ako pri ich vyhľadávaní na internete, ktorý môže neskúseného používateľa veľmi jednoducho dobehnúť.

Pomoc pri profilovaní mladých čitateľov či hľadačov a používateľov informácií ponúka s v spolupráci s materskou aj základnou školou realizuje mestská

knižnica prostredníctvom rôznych projektov. V minulom roku takto predstavila svoju tvorbu skôlkarom aj mladším školákom leopoldovská rodáčka a úspešná autorka pre deti Marta Hlušíková, deviataci zasa absolvovali projektové vyučovanie o štúrovcoch, ďalšie projektové dni sa niesli v znamení objavovaní slovenských hradov či spoznávaní drevín. Spomedzi trinástich podobných podujatí, na ktorých sa zúčastnilo spolu vyše 330 účastníkov, viaceré využili aj deti z materskej školy – ich cieľom bolo predovšetkým rozvoj zážitkového čítania a čítania s porozumením a spoznávanie svojho bližšieho aj vzdialenejšieho okolia prostredníctvom literárnych výletov aj so známymi a sympatickými mačacími postavičkami Pa a Pi. Iné zasa, napríklad tvorivé dielne alebo literárny piknik, zorganizovali pracovníčky knižnice Nela Danihelová a Michaela Haringová pre svojich čitateľov počas prázdninového alebo predvianočného obdobia.

(ber)

Sociálna poradňa

Vážený čitateľa, zákon č. 448/2008 Z. z. v znení neskorších predpisov o sociálnych službách uložil mestám a obciam povinnosť vypracovať komunitný plán sociálnych služieb. V minulých vydaniach časopisu sme Vás informovali o príprave komunitného plánu. Práce sú v plnom prúde a z čiastkových výsledkov vyplýva absencia informovanosti občanov o sociálnych veciach. Nečakáme na celkové výsledky z výstupu komunitného plánu a už dnes realizujeme jednu z možností,

ako zvýšiť informovanosť obyvateľov na rôznych úrovniach sociálnych služieb. Rozhodli sme sa preto, že priebežne budeme uverejňovať typy problémov, s ktorými sa občania na nás obracajú s prosbou o pomoc, aby sme tak aj ostatným uľahčili riešenie prípadných podobných problémov.

Na konkrétnych príkladoch z našej praxe sa Vám budeme usilovať priblížiť možnosti ich riešenia a poskytnutia pomoci mestom zo zákona alebo z vlastnej iniciatívy mesta, využívajúc pritom vlastné VZN (všeobecne záväzné nariadenie), alebo ukážeme, akú pomoc či aké druhy príspevkov je možné žiadať od štátu prostredníctvom rôznych subjektov. Pochopiteľne, usilujeme sa maximálne dbať o zachovanie intimity osobnosti, citlivosť prípadu a zákon o ochrane osobných údajov.

Dnešná téma:

„Som starobný dôchodca, zostal som sám a ocitol som sa bez strechy nad hlavou (1). Som onkologický pacient (2). Mám vymeraný dôchodok a poberám príspevok na diétne stravovanie (3). Čo teraz? Kto a ako mi môže pomôcť?(4) Ocitnem sa na ulici?(5)“

Mesto reaguje:

(1) Čo je to zostať bez strechy nad hlavou?

V prvom rade mesto neskúma, prečo sa človek ocitol na ulici, ale skutočnosť, že občan prišiel a požiadal o pomoc so zabezpečením ubytovania. Mesto preverilo finančnú situáciu klienta, výšku jeho dôchodku a ponúklo možnosť ubytovania v Mestskej ubytovni v

Hlohovci, Železničná 2. Zariadenie sa riadi ubytovacím poriadkom, sadzobníkom, ktorý určuje sumu za ubytovanie 4,50 €/deň/osobu (teda lôžko). V tomto prípade má občan dostatočný príjem na to, aby si úhradu za pobyt v ubytovni platil z vlastného príjmu – starobného dôchodku.

Je namieste uviesť, že ubytovňa mala voľné miesto a mesto mohlo využiť voľné kapacity zariadenia. Kontakt: 033 742 1684. Bližšie informácie nájdete na: www.bhhc.sk.

(2) Som onkologický pacient

Ak je osamelý dôchodca takto chorý a žije v ubytovni, je predpoklad, že sa jeho zdravotný stav môže zhoršiť. Sociálny status klienta si vyžaduje inú starostlivosť, opateru a zabezpečenie, než si je schopný vykonať sám. Klient bol hospitalizovaný v nemocnici na potrebné lekárske úkony. Mesto v spolupráci so sociálnou sestrou nemocnice riešilo starostlivosť o klienta ešte v rámci jeho pobytu v nemocnici, aby po návrate z hospitalizácie bol umiestnený v LDCH (liečebňa pre dlhodobé chorých) v Hlohovci na potrebný čas rekonvalescencie. Dĺžka pobytu v LDCH je maximálne 21 dní v závislosti od druhu ochorenia, komplikácií, konkrétnej poisťovne a podobne

Bližšie informácie o LDCH: primárka: MUDr. Mária Čechová, telefón: 033 742 4426. Sídlo: Poliklinika Hlohovec.

(5) Ocitnem sa na ulici? (4) Čo teraz? Kto a ako mi môže pomôcť?

Onkologicky chorý klient nemôže zostať bývať v ubytovni, kde je odkázaný sám na seba. Sociálnu situáciu hospitalizovaného klienta mesto riešilo s klientom v spolupráci so sociálnou sestrou v nemocnici ešte počas hospitalizácie. Na základe lekárskej správy, predpokladaného priebehu ochorenia a nutného liečebného postupu mesto pristúpilo na riešenie takto:

Občan – klient sa obrátil telefonicky na Mesto Leopoldov, informoval sa o možnosti poskytnúť mu pomoc. Mesto mu pripravilo tlačivá potrebné na vyplnenie v zmysle § 92 ods. 2 zákona č. 448/2008 Z. z. v znení neskorších predpisov, o sociálnu službu.

Kontakt: MsÚ Leopoldov, Hlohovská cesta 104/2, 920 41 Leopoldov, telefón: 033 734 2207, referentka: Bc. Viera Lietavová, e-mail: viera.lietavova@leopoldov.sk. Odovzdanú žiadosť a lekársku správu mesto postúpilo na Spoločný obecný úrad v Hlohovci.

Mesto v zmysle § 92 ods. 9 zákona č. 448/2008 Z. z. v znení neskorších predpisov vypracovalo posudok, ktorý je podkladom na vydanie rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu, prostredníctvom Spoločného obecného úradu v Hlohovci, so sídlom Jarmočná 2, telefón: 033 7910084.

Spoločný obecný úrad je zriadený na výkon niektorých druhov činností pre obce a mestá okresu Hlohovec, medzi ktoré patrí i sociálna služba. Rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu potvrdilo, že klient je odkázaný na poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre seniorov. (Pre informáciu uvádzame, že medzi laickou verejnosťou sa stále používa neodborné pomenovanie ako domov dôchodcov či starobinec). Nie je to však také jednoduché, ako sa zdá, pretože v zariadení musí byť voľné miesto a nezanedbateľná je i bonita klienta.

Ak zariadenie pre seniorov (ZS) má voľné miesto a prijalo by žiadateľa, vykoná šetrenie klientových sociálnych podmienok. Preveruje finančné zabezpečenie, zdroj jeho príjmov, výšku dôchodku, úspory, rodinné pomery, príbuzných a následne, ak sa rozhodne, že klienta prijme, pristúpi k uzavretiu zmluvy o poskytovaní sociálnej služby. V nej sa uvádza výška nákladov (úhrady) na pobyt v ZS, výška vreckového a i. Zmluva pamätá napríklad i na takú skutočnosť, akou je úmrtie klienta, a pýta sa, komu treba oznámiť úmrtie klienta, kto vybaví pohreb a uhradí potrebné náklady s tým spojené.

Zariadenie pre seniorov má prepočítaný náklad na jedno klientské miesto na mesiac, ktoré treba uhradiť (výška priemerných mesačných nákladov na poskytovanú sociálnu službu). V

prípade, že klient nemá dostatočne vysoký dôchodok, resp. že výška jeho dôchodku je nižšia alebo rovná výške priemerných mesačných nákladov na poskytovanú sociálnu službu, musí prísť k dohode s mestom podľa posledného trvalého pobytu klienta, aby zo svojho rozpočtu hradilo jeho pobyt. Stále hovoríme o osamelom dôchodcovi. V prípade, že by osamelý dôchodca takú pomoc potreboval, rozhodnúť musí mestské zastupiteľstvo (MZ), či mu bude zo svojho rozpočtu uhrádzať mesačne chýbajúcu sumu v zmysle zákona, ktorý vo svojom znení myslí práve na takúto situáciu, keď nie je v silách občana – klienta vlastnými silami sa o seba postarať.

Mesto sa vždy snaží vychádzať najprv z vlastnej finančnej sily občana – klienta, prispôbiť jeho potreby zdrojom a nájsť vyhovujúce zariadenie, ktoré by tomu zodpovedalo.

V tomto konkrétnom prípade mal občan – klient dostatočný príjem na pokrytie nákladov na sociálnu službu v zariadení: pobyt, služby, stravu i na vreckové. Nedá sa jednoznačne uviesť výška minimálneho dôchodku, ktorá by postačovala plošne pre všetky ZS na umiestnenie klienta, tu však môžeme zverejniť výšku dôchodku, ktorá bola asi 350 € mesačne bez príspevku na diétne stravovanie.

(3) Príspevok na diétne stravovanie

Tento druh príspevku je štátnou dávkou a budeme sa mu venovať v nasledujúcom čísle periodika.

Na vaše otázky, pripomienky a námety sa tešíme, môžete využiť osobný kontakt alebo e-mail: viera.lietavova@leopoldov.sk.

S úctou Bc. Viera Lietavová.

Gitku zaujalo...

Život sv. Ignáca z Loyoly – príbeh obrátenia

„Kto miluje dokonalosť, musí byť naplnený pokorou ako lampa plná oleja. Pokora musí naplňovať vnútro, musí svietiť navonok a prejavovať sa pri každej okolnosti.“

Sv. Ignác z Loyoly

Svätý Ignác sa narodil v Španielsku na zámku Lojola roku 1491. Jeho otec bol hlavou slávnej šľachtickej rodiny, ktorá bola v príbuzenskom vzťahu aj s rodinou Borgiovcov a Xavérovcov. Ignác vyrastal s dvanástimi súrodencami a bol veľmi bystrý, milý a veselý. V štrnástich rokoch odišiel do Arevale k otcovmu priateľovi rytierovi Jánovi Velazquezovi, ktorý slúžil ako hlavný pokladník a dvorný pán španielskeho kráľa

Ferdinanda V. Tu sa naučil rytierske umenie, čítanie, písanie a na celý život si zamiloval hudbu a spev. Ako dvadsaťšesťročný opustil kráľovský dvor a vstúpil do vojenskej služby. Ignác bol šikovný, mocný, múdry a jeho vojenská kariéra sa slubne rozvíjala, dokonca dosiahol hodnosť kapitána. V tom čase sa však stala zásadná zmena, ktorá ovplyvnila jeho ďalší život. Peter Ribadeneiru o tejto udalosti píše v knihe Život svätého Ignáca z Loyoly, zakladateľa Spoločnosti Ježišovej, ktorú v roku 1930 vydal Posol Božského Srdca Ježišovho.

Francúzsky kráľ František I. v roku 1521 vtrhol do Španielska. Pustošiac a plieniac severné kraje došiel až k mestu Pampelony. Knieža z Nájerry, ktorý bol v tom čase podkráľom severného Španielska (Navarry), poslal Ignáca, aby

mestu pomohol. Obyvatelia a vojenská posádka pevnosti Pampelony sa chceli Francúzom ihneď vzdať a začali s nimi vyjednávať o podmienkach pokoja. Ignác to však nedopustil. Svojím ohnivým a rezkým vystupovaním natoľko povzbudil klesajúcu odvahu vojska, oživil smelosť zronených vojakov, ktorí sa napokon odhodlali radšej čestne zomrieť, ako sa hanebne vzdať.

Bitka sa začala. Francúzi sa rútili na pevnosť, ale Španieli bojovali udatne, neustúpili ani o krok. Hradby už boli zrútené, ale udatní vojaci neohrozene stáli na zrúcaninách a smeľo odrážali útoky nepriateľov. Počas neúfňahajúcich bojov však Ignáca zasiahla guľa z kanóna a rozmliaždila mu pravú nohu a ľavú mu tiež poranila. Ignác klesol na zem, jeho vojaci stratili odvahu, zložili meče a pevnosť odovzdali nepriateľom. Francúzi si však Ignáca vážili kvôli jeho udatnosti, správali sa k nemu úctivo a priviedli ho do domu ich vodcu. Tam ho liečili francúzski lekári. Keď zosilnel, na nosidlách ho preniesli do rodného zámku Loyoly. Po mnohých rokovaníach sa chirurgovia zhodli v tom, že ak Ignác nepodstúpi bolestivú a riskantnú operáciu, zostane do smrti mrzákom. Ignác ihneď súhlasil s operáciou, počas ktorej mu zle zrastené kosti znovu polámali a usporiadali správne. „Pri tom trpel Ignác strašné bolesti, ale ani jediným výkrikom, ani vzdychnutím nedal najavo, ako strašne trpí, len čo silne zvíeral päste.“ (Ribadeneiru, 1930, s. 14). Pacient však stratil veľa krvi, jeho stav sa ešte zhoršil po nástupe horúčky a žalúdočných bolestí a lekári konštatovali, že ak nenastane zlepšenie, Ignác zomrie. V noci sa však jeho zdravotný stav náhle zlepšil. Ignác to vždy pripisoval nadprirodzenej moci svätého apoštola Petra. Kostí mu však aj po naprávaní zle zrástli, pravú nohu mal kratšiu. Ignác sa počas zotavovania nudil, a tak poprosil, aby mu priniesli knihy na čítanie. Nenašli sa však žiadne rytierske romány ani rozprávky, tak Ignác začal čítať španielsky preklad životopisu Ježiša Krista a životopisy svätých. Tieto knihy sa stali pohnútkou jeho obrátenia. Spočiatku čítal knihy s nechutou. „Ale časom ho čítanie začalo zaujímať a čím viac sa pohružoval do čítania prehorkého umučenia svojho Spasiteľa, čím ďalej čítal životopisy jeho verných služobníkov, tým väčšie obľúbenie v nich nachádzal. Veď nachádzal medzi svätými duše anjelské, šľachetné, zemanov, kniežatá, ba aj kráľov, ktorí z lásky ku Kristovi zriekli sa sveta, jeho slávy a všetkých márností a nasledovali Spasiteľa úzkou, ale bezpečne do neba vedúcou cestou čnosti.“ (Ribadeneiru, 1930, s. 18).

Gitka Bayerová

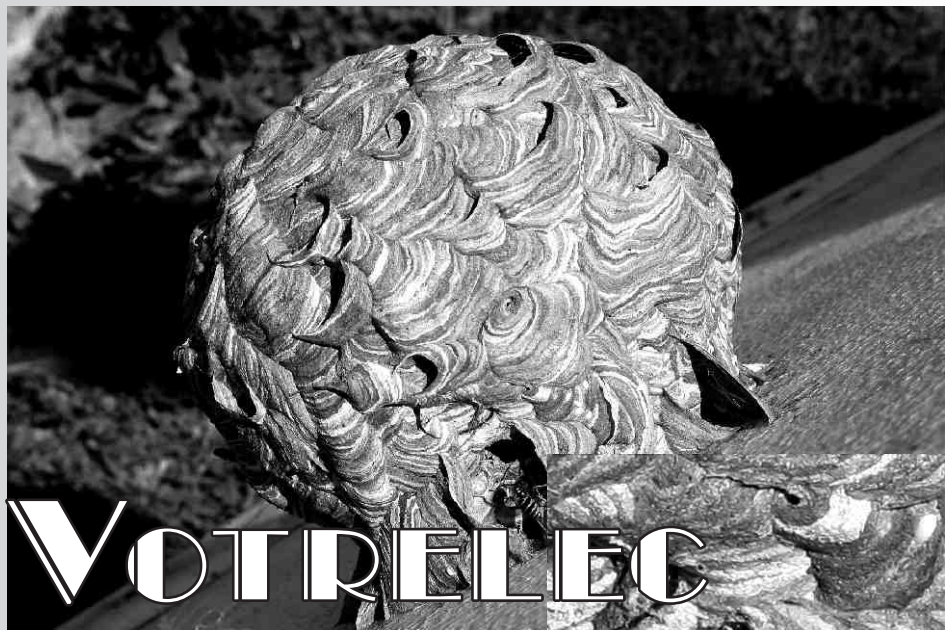
Gitke blahoželáme!

Naša neúnavná dopisovateľka Gitka Bayerová nedávno oslávila okrúhle výročie. Aj keď momentálne nebrázdí, ako kedysi, ulice Leopoldova na bicykli, stále zásobuje našu rubriku rôznymi materiálmi. Želáme jej, aby ju táto zaujatnosť neopúšťala aj v ďalšom živote a čo neviďeť sa tešíme, že jej útlú postavu opäť uvidíme v uliciach nášho mesta.

K tomu je, samozrejme, najviac potrebné zdravie, ktoré jej spolu s Božím požehnaním srdečne želáme.

redakcia

Rovnomenný kultový film, a asi jeho najvydarenejší prvý diel, sa mi pred očami vybavil, keď som v záhrade otváral šachtu s čerpadlom.

Bizarný kokón prilepený na polystyrénovej tepelnej izolácii ma v prvom momente vystrašil, aj keď som viac-menej išiel naisto hľadať osie hniezdo. Bol som zvyknutý na bežný plást papierovej konzistencie alebo maximálne guľatú schránku s rovným povrchom. Vnútri nezvyčajného hniezda boli na štyroch poschodiach dômyselne umiestené štandardné osie plásty. Dutinkový povrch pláštťa pôsobil ako dokonalý vetrací systém alebo maskovanie hlavného vchodu. Nie som entomológ, a preto iba špekulujem o možnom použití materiálu – polystyrénu – ako prídavného materiálu pri tvorbe tohto dielka stavaného v tme. Biele žilky v jemnej papierovej konzistencii aj precízne vyhryzené cestičky a jamky v „morskej pene“ naznačujú, na čo ju asi potrebovali. Ak to tak bolo, je úžasné, ako sa tento nechcený hmyz dokáže prispôbiť.

Keďysi som sledoval prírodopisný seriál, kde Zem bola označovaná za planétu hmyzu. Ten seriál ma presvedčil o tom, že to asi tak bude. Dokonalý systém, ktorý sa vyvíjal tisíce rokov, funguje a asi aj ten komár, ktorého rád označujem synonymom „boží omyl“, má miesto v potravinovom reťazci tohto dokonalého stroja.

Dnes som hľadal votrelec vo svojej záhrade. Našiel som ho, ale ako votrelec som sa zachoval nakoniec ja, človek...

Vojtech Moravčík

Leopoldovskí šachisti nám píšú...

Som ešte mladý chlapec. Mám len pätnásť rokov. V školskom roku 2012/13 som ukončil školskú dochádzku na Základnej škole v Leopoldove. Ďalej budem pokračovať v štúdiu na strednej škole. Zaujímam sa o informatiku. Šach ma naučila hrať moja babka ako sedemročného. Hneď ma táto hra zaujala, a tak som začal navštevovať šachový krúžok v Hlohovci, kde ma pripravoval skúsený žiacky tréner Ferdinand Biščo. Ako osemročný som navštevoval šachový krúžok v Piešťanoch. V tom roku sa začala moja šachová kariéra. Na majstrovstvách okresu Piešťany som sa umiestnil na prvom mieste. Majstrom okresu som sa stal aj v ďalších troch ročníkoch. Ako trinásťročný som obsadil druhé miesto. V krajskom kole som sa umiestnil na tretej priečke v kategórii jednotlivcov a na prvej v kategórii družstiev. Ako pätnásťročný som vyhral majstrovstvá okresu Hlohovec. Okrem toho som sa zúčastňoval na šachových festivaloch, kde som sa o prvenstvo striedavo delil s Michalom Jozefkom. Cez tieto festivaly som sa prepracoval na turnaj Grand Prix Slovensko, kde som obsadil tretie miesto. Hral som šachovú ligu za šachový klub Kúpele Piešťany (piatu a štvrtú). Potom som prestúpil do šachového klubu Zentiva Hlohovec, kde som hral piatu, štvrtú, tretiu a druhú ligu. Teraz tam hrám tretiu ligu. Okrem toho som sa zúčastnil dvakrát na novoročnom šachovom turnaji v Banskej Bystrici, kde som obsadil prvýkrát tretie a druhýkrát prvé miesto vo svojej kategórii. Vyhral som tiež šachový turnaj *Tirnavia šachových nádejí* a v Bratislave *Klub šachových nádejí*. Na majstrovstvách Slovenska družstiev som spolu s trnavským tímom získal raz druhé a raz tretie miesto.

Šach mi pomohol pri rozvoji logického myslenia, čo som neskôr využil v matematických a fyzikálnych olympiádach, kde som v okrese Hlohovec obsadil prvé miesto. Ako vášnivého šachistu ma veľmi potešilo vytvorenie šachovej rubriky v našom časopise. Rád si prehrám poučnú šachovú partiu a tiež riešim šachové problémy. Možno sa mi niekedy podarí zložiť aj nejakú šachovú skladbu. Keď mi to moje školské povinnosti dovoľia, tak aj naďalej sa budem zdokonaľovať v šachovom majstrovstve a posielam riešenia šachových skladieb zo *Šachového okienka* do časopisu obyvateľov Leopoldova.

Martin Majtán, Leopoldov

Šachová partia pre zábavu i poučenie:

Biely: **Napoleon Bonaparte**

Čierny: **Turek** (šachový automat)

1.e4 e5 2.Df3? (Pri šachovej hre sa prejavujú aj psychologické vlastnosti človeka. Tak ako bol Napoleon naučený útočiť vo vojnových výpravách, taký zostal aj na šachovnici. S takouto jednoduchou stratégiou a taktikou by mohol uspieť len proti slabému hráčovi. Taký však nebol skrytý v šachovom automate.) **Jc6 3.Sc4 Jf6 4.Je2 Sc5 5.a3?!** (Radšej mohol vyvíňať ďalšiu svoju figúru 5.Jc3) **5. - d6 6.0-0 Sg4 7.Dd3 Jh5 8.h3 Sxe2 9.Dxe2 Jf4 10.De1?** (Pasívny ústup dámy. Aktívnejšie bolo: 10.Dg4! 0-0 11.b4 h5 12.Dg3 Jd4 13.Jc3 b5 14.Sd3 h4 15.Dg4 Jxd3 16.cxb3 Sd6 17.Sb2 c6 18.Je2 Jb3 19.Vd1 a5 20.Jc1 Jxc1 21.Vxc1 axb4 22.axb4 s vyrovnanou pozíciou) **10. - Jd4 11.Sb3** (Lepšie bolo 11.Dd1) **11. - Jxh3! 12.Kh2** (Nepomohlo už ani 12.gxh3 Jf3+ 13.Kg2 Jxe1 14.Vxe1 Dg5+ 15.Kf1 Dh4 16.Ke2 Dxe4+ 17.Kd1 Df3+ 18.Ve2 Dh1+ 19.Ve1 Dxb3 s výhrou čierneho) **12. - Dh4 13.g3 Jf3+ 14.Kg2 Jxe1+ 15.Vxe1 Dg4 16.d3 Sxf2 17.Vh1 Dxb3+ 18.Kf1 Sd4 19.Ke2 Dg2+ 20.Kd1 Dxb1+ 21.Kd2 Dg2+ 22.Ke1 Jg1 23.Jc3 Sxc3+ 24.bxc3 De2 mat.**

Partia sa hrala r. 1809 vo Viedni. Francúzsky cisár Napoleon Bonaparte (1769 - 1821) bojoval na šachovnici ako biely proti šachovému automatu skonštruovaným bratislavským barónom Wólfgangom Kempelenom (1734 - 1804) r. 1771. Šachovými figúrami čiernej farby pohybovala figúra Turka. Stroj bol však ovládaný výborným šachistom skrytým vnútri automatu, čo sa prezradilo až tri roky po jeho zničení požiarom vo Filadelfii r. 1854. Kempelen s ním precestoval Európu i Ameriku. S určitými prestávkami fungoval skoro 84 rokov, ba prežil aj svojho navrhovateľa.

(GK)

Šachové okienko

Autorom dvojťažky na diagrame je popredný slovenský šachový skladateľ a súčasne aj náš riešiteľ z Bratislavy, ktorý oslávil v tomto roku svoje 75. narodeniny (* 26. 5. 1938). Svoju úspešnú skladateľskú kariéru začal v denníku Práca 14. augusta 1957. Celkovo uverejnil viac ako 300 skladieb a získal viac ako 224 vyznamenaní, z toho 123 cien. Titul medzinárodného majstra získal v r. 1996. V albumoch FIDE dosiahol (do r. 2009) 35,95 bodu. Venoval sa najmä novostrategickým dvojťažkám - či už ortodoxným alebo s rozličnými exoprvkami. V ukážke z jeho bohatej tvorby je spracovaná hrozbová forma „Lačného témy“: zvodnosť 1.d3? hrozí 2.Se6 (A) mat, 1. - Jd3 2.Vc5 (B) mat, 1. - Jd4 2.Jc3 (C) mat, viazne na 1. - Sd6! Čo sa zmení po úvodníku (prvom ťahu)? Skladba bola odmenená I. cenou v súťaži. Nevyhýbal sa ani publikačnej činnosti, viedol kompozičné rubriky vo viacerých časopisoch, prednášal na školeniach trénerov a rozhodcov kompozičného šachu, rozhodoval viacero skladateľských súťaží doma i v zahraničí. Medzinárodným rozhodcom FIDE pre kompozičný šach je od r. 1971. K životnému jubileu mu želáme pevné zdravie, veľa šťastia pri komponovaní šachových skladieb a nech aj naďalej zostane naším verným riešiteľom!

Biely začne a dá mat druhým ťahom. Riešenie pošlite na e-adresu: casopis@leopoldo-v.sk alebo priamo na MsÚ v Leopoldove do 4.10.2013. Jeden vyžrebovaný riešiteľ bude finančne odmenený.

Riešenie skladby č. 9 (Formánek): **1.Db2!** tempo, zdanlivé hry: 1. - Kxc4,cxb2,c2+,Je2 ľub.,Jd4,dxc4,d4,Jg1 ľub. 2.Db5,Jxb2,Dxc2,Dxc3,Je5,Dc2,Je5,Dxe2 mat sa po úvodníku zopakujú, pričom pribudne jeden variant po novej obrane 1. - cxb2. Do obsahu možno počítať aj pokus 1.Db3? s hrozbou 2.J-b2 mat, ktorý viazne na 1. - Jf3! a vyjde v riešení ako variantový mat práve po tejto obrane, tak ako nám vo svojom riešení napísal Juraj Brabec.

Oprava z časopisu č. 3/2013: Bedrich Formánek napísal doteraz **6130** šachových rubriek.

Ako výherca spomedzi 32 správnych vyriešení skladby č. 9 bol vyžrebovaný Vladimír Puchart z Trnavy.

Skladba č. 10
Juraj Brabec
Šachové umění 1978

Mat 2. ťahom (12 - 9)

(GK)

Spoločenská kronika

Vážení čitatelia, znovu uvádzame, že vek jubilantov nezverejňujeme v súlade so zákonom č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších zmien a doplnkov. Mesto zvolilo v súlade s vyššie citovaným zákonom takúto formu informovanosti obľúbenej spoločenskej rubriky.

Ďakujeme za pochopenie.

Bc. Viera Lietavová

Júl - august

Narodili sa

Samuel Moskál
Patrik Munka
Hana Mišovičová
Nela Úradníčková
Mathias Masár
Olívia Ondrušková
Michaela Ondrišová
Šimon Moravanský
Matej Marko
Viliam Chmelan
Nataly Kalužová
Sofia Siksová
Matej Moravčík

Zosobášili sa

za sledované obdobie nikto

Naši jubilanti

Slavomír Cepka
Milan Gažovič
Emília Gažovičová
Mária Klányová
Olga Moravanská

Štefan Pekarovič
Jozef Šantavý
Júlian Winkler
Milan Bílik
Zdena Fulierová
Anna Kleštincová
Terézia Kovačiková
Anna Malovcová
MUDr. Anna Marková
Mária Mikušová
Marian Šandor
Vlasta Šimuničová
Klára Vachanová
Mária Hlavienková
Emília Margitaiová
Anna Sláviková
Margita Bayerová
Ema Suchánková
Emília Trokanová
Viliam Zelenický
Vilma Gruchaláková
Helena Levčíková
Ing. Jozef Breštanský
Amalia Fabianová
Angela Kolenikova
Ignác Zachar
Elena Čulagová

Ján Repický
Mária Kaiserová
Alžbeta Zavadilová
Olga Horváthová
Irena Ottingerová
Emília Skákalová
Mária Haulišová
Štefan Kadlečík
Emília Klačmanová
František Zavadil
Anton Michler
Mária Kadlecová
Mária Kučáková
Magdalena Matejčíková
Mária Vykopálová

Opustili nás

Valéria Starková
Fabian Bachňák
Irena Nerádová
Emil Remenár

Spracovala 23.8.2013

Bc. Viera Lietavová

časopis obyvateľov Leopoldova

Ročník: 27. Vydáva: Mesto Leopoldov. Sídlo vydavateľa a adresa redakcie: Hlohovská cesta 2, 920 41 Leopoldov; IČO: 00312703. Redakčná rada: Juraj Hladký – predseda, Mária Moravčíková, Kristína Bajtalová, Martin Jurčo. Asistentka: Marieta Patajová. Telefón: 033/734 22 07. Fax: 033/734 23 88, casopis@leopoldov.sk. Vychádza šesťkrát ročne. Inzercia v redakcii. Cena výtlačku: 0,33 EUR. (10 Sk) Náklad: 499 ks. Tlač: VM-print Leopoldov. Distribúcia: Rozširuje sieť domácich predajcov. Evidenčné číslo: EV 4016/10.

Dlhodobá dopravná dilema azda vyriešená...

Foto: J. Hladký, J. Marko, V. Moravčík